

ADDENDUM

GEMEENTE GRONINGEN

Europese Standaard Snoeien van Bomen

European
Arboricultural
Standards

Addendum

Dit addendum op de Europese Standaard Snoeien van Bomen is opgesteld in opdracht van de gemeente Groningen. Het document is opgesteld door adviesbureau Tree-o-logic, naar aanleiding van de herijking van de zorgplicht in de gemeente.

Dit document is bedoeld voor intern gebruik door allen die snoeiwerk verrichten aan de bomen in beheer van de gemeente Groningen. Het addendum geldt als bindende toevoeging aan de Europese Standaard Snoeien van Bomen (EAS). Het addendum moet zo worden gebruikt dat de gewijzigde artikelen uit dit addendum prevaleren boven de artikelen uit de Standaard. Voor de overige artikelen geldt de Standaard.

De wijzigingen en toevoegingen ten opzichte de standaard zijn zichtbaar door dat deze *schuingedrukt* zijn weergegeven. Bij de betreffende artikelen staat benoemd of het een aanvulling van een bestaand artikel betreft, of de toevoeging van een nieuw artikel.

Colofon

Opdrachtgever

Contactpersoon

Auteur Tree-o-logic

Afbeeldingen

Datum

Versie

gemeente Groningen

dhr. E. (Edwin) Arends

dhr. ing. W. (Wessel) Wassink (ETT/ETM)

dhr. ing. H. (Hylke) Pander

4 maart 2025

2.0 (definitief)

tree-o-logic

4.1 Indeling volgens doelstellingen <aanvulling>

4.1.2 Om de snoei correct te definiëren is het van belang om te werken met doelstellingen op lange termijn om een gewenst toekomstig 'eindbeeld' vast te leggen. Dit kunnen volgende opties zijn:

- een (semi-)natuurlijke boom die zich vrij kan ontwikkelen, afgezien van de begeleidingssnoei van de jonge boom om hem aan te passen aan beperkingen die door zijn omgeving worden opgelegd (bv. nabijheid van wegen, gebouwen, enz.),

- een kunstmatig gevormde boom, die al op jonge leeftijd is gevormd in een kunstmatige vormen en gedurende zijn hele leven intensief en regelmatig wordt gesnoeid.

- *Een volledig natuurlijke boom die zich direct vanaf de jonge fase tot zijn natuurlijke habitus kan ontwikkelen. Er is direct sprake van de permanente kroon en bij deze bomen wordt geen begeleidingssnoei uitgevoerd vanwege beperkingen door de omgeving. Snoei wordt alleen uitgevoerd om de levensduur van de boom te verlengen, indien daar bedreigingen voor zijn*

4.2 Ontwikkelingsfase <aanvulling>

4.2.1 In het kader van deze standaard worden de ontwikkelingsfasen van bomen gedefinieerd in TABEL 3 (aanvulling).

4.2.8 *Een ecologisch beheerde boom heeft zijn hoogtepunt qua kroongrootte achter zich liggen en bevindt zich in de laatste fase. Deze bomen worden, als alternatief voor kap, gehandhaafd vanwege de (potentiële) ecologische waarde. Bij alle typen bomen (vormbomen) kan deze fase worden gekozen. Deze bomen voldoen aan een aantal criteria:*

- *staan op locaties waar het risiconiveau beperkt is, zoals in beplanting, bosplantsoen of GES-gebieden.*

- *Zijn van soorten met een lange levensduur (minder kans op snelle verzwakking en stambreuk).*

- *De kroon van deze bomen is verwijderd of drastisch ingenomen (gekandelaberd/gekandelaard) om takbreukrisico te voorkomen.*

4.2.9 *Het uiteindelijke doel van ecologisch beheerde bomen is om deze gecontroleerd te laten afbreken (natuurlijk proces) om daarmee meer staand dood hout te creëren, vanwege de waarde voor biodiversiteit (holtes, houtrot enz.).*

TABEL 3: Ontwikkelingsfasen van bomen zoals gebruikt in deze standaard <aanvulling>.

Fase	Kenmerken
Jonge boom	gekenmerkt door een sterke apicale dominantie en hiërarchie (de architectuur kan variëren naargelang van de soort).
Halfvolwassen boom	gekenmerkt door verzwakking van de apicale dominantie, natuurlijke verschijning van (veilige) codominantie in de top van de boom, maar de boom heeft zijn definitieve hoogte en kroonspreiding nog niet bereikt
Volgroeide boom	gekenmerkt door het bereiken van zijn maximale hoogte en typische afmetingen (soort- en plaatsspecifiek).
Veteranenboom	gekenmerkt door een aanzienlijke omvang/leeftijd voor een bepaalde soort, een gevorderd levensstadium en hoge sociale, culturele en biodiversiteitswaarden.
Ecologisch beheerde boom	<i>gekenmerkt door een verwijderde of drastisch ingenomen kroon, bedoeld om de boom na of rond het afsterven te behouden vanwege diens biodiversiteitswaarden.</i>

5.1 Inleiding <aanvulling>

TABEL 4: Snoei Matrix

ONTWIKKELINGSFASE EN STATUS VAN DE KROON

Eindbeeld	Doel van de snoei	Jonge/halfwas boom met tijdelijke kroon	Jonge/halfwas boom met enkel permanente kroon	Volwassen boom (alleen blijvende kroon)	Veterane boom	Verwaarloosde/verkeerd beheerde/verminkte boom	Ecologisch beheerde boom
Half natuurlijke boom	A: Structurele snoei	1/A	2/A	3/A	4	5	7
	B: Probleemoplossing	-	2/B	3/B			
	C: Bio-mechanische stabilisatie	-	-	3/B of 3/C			
Vormboom	D: Vormsnoei	1/D	2/D			6	
Volledig natuurlijke boom	E: Verlenging levensduur	-	2/E			-	

5.13 2/E Boom met enkel definitieve kroon: verlenging levensduur <toevoeging artikel>

- 5.13.1 **Doelstellingen:** het eventuele kroononderhoud vindt plaats in de permanente kroon, met als doel het verlengen van de levensduur van de boom. Daarvoor is ingrijpen bij uitzondering nodig om een duurzame en stabiele kroonstructuur te behouden, die de natuurlijke boomvorm voor de boomsoort zo dicht mogelijk benadert.
- 5.13.2 Natuurlijk voorkomende codominantie wordt getolereerd. De top van de boom wordt niet bevoordeeld ten opzichte van concurrerende takken (zuigers).
- 5.13.3 Snoei vindt uitsluitend plaats op het moment dat het uitbreken van takken (of andere incidenten) leidt tot een verkorting van de levensduur. Indien dat niet het geval is of dit niet duidelijk aanwijsbaar is, wordt snoei niet uitgevoerd. Een goede controlevraag in dit geval is: "wat zou er gebeuren als we niets doen?"

- 5.13.4 Bij het snoeien in de permanente/blijvende kroon worden de volgende takken als problematisch beschouwd (zie afbeelding als voorbeeld). Deze worden bij voorkeur teruggesnoeid en niet volledig verwijderd:
- Takken met aantastingen of ziekten die zich door de boom of naar andere bomen kunnen verspreiden.
 - Takken met zich ontwikkelende plakoksels (V-vormige verbindingen).
 - Mechanisch overbelaste takken.
- 5.13.5 Nadrukkelijk wordt bij het voorgaande artikel gemeld dat andere takken niet worden gesnoeid of verwijderd (tenzij daarvoor uitdrukkelijk toestemming is verleend door de opdrachtgever), zoals:
- Gebroken, dode of afstervende takken.
 - Blijvende co-dominante takken.

- Dikke takken (meer dan 1:3 ten opzichte van de hoofdstam).
- Belemmering van de vrije doorgang (bomen uit deze categorie bevinden zich niet binnen wegen en paden).
- Takken die obstakels kunnen raken.
- Schuurtakken.
- Waterlot.

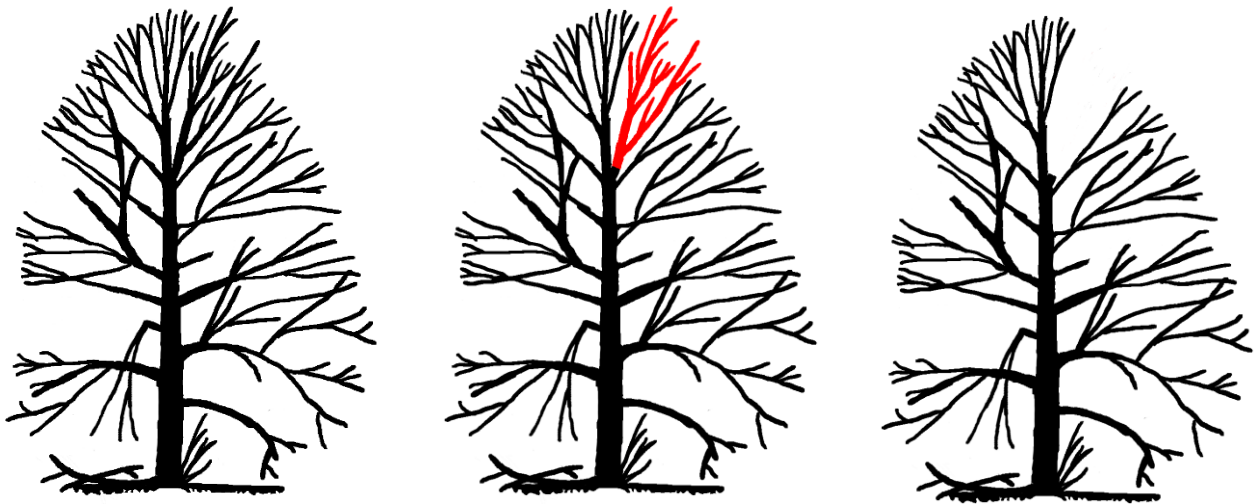
5.13.6 **Snoei-ingreep:** snoeien gebeurt facultatief. De snoeiperiode zal bij veel bomen niet of slechts enkele keren tijdens de totale levensduur voorkomen, afhankelijk van het

5.13.7 **optimaal seizoen:** snoei gebeurt alleen tijdens de groeiperiode.

5.13.8 **methoden:** Snoei die de natuurlijke situatie zoveel mogelijk nabootst, zoals breuksnoei (3.3.7).

5.13.9 **Kritische fouten:**

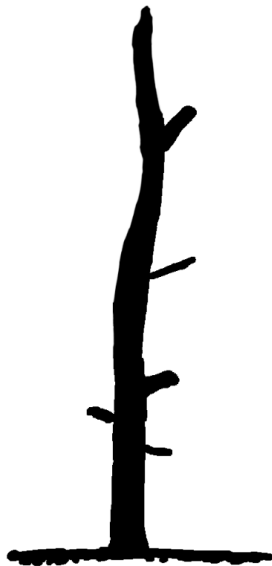
- Onnodig snoeien (zie art. 5.13.3 en 5.13.4).
- Verkeerde inschatting problematische takken.
- Te laat snoeien.

voorkomen van problematische takken.

5.14 7 Ecologisch beheerde bomen <toevoeging artikel>

5.14.1 **Doelstellingen:** voorafgaand aan het registreren van een ecologisch beheerde boom wordt de boom drastisch teruggesnoeid (gekandelaberd of gekandelaard) om afbreken van dode takken te voorkomen. Op het moment dat de ecologisch beheerde boom als zodanig geregistreerd staat zullen de beheeringrepen zeer minimaal tot nooit voorkomen. Wel vindt jaarlijks een visuele controle (hamer en prikstok) plaats op de kwaliteit van de houtstructuur in de stam.

5.14.2 De visuele controle en eventuele maatregelen mogen geen negatieve gevolgen hebben voor de belangrijke microhabitats en de biodiversiteitswaarde van de boom en zijn omgeving. Bijvoorbeeld: losse schorsplaten, vruchtlichamen en rottend hout moeten zoveel mogelijk behouden blijven.

5.14.2 **Methoden:** indien nodig (bijvoorbeeld bij vorming waterlot in de kroon) kan snoei nodig zijn. In zo'n geval wordt afgewogen wat het risico van dit extra gewicht voor de houtstructuur is. Indien nodig kunnen dan takken worden verwijderd. Daarbij wordt gekozen voor snoei die de natuurlijke situatie zoveel mogelijk nabootst, zoals breuksnoei (3.3.7).

5.14.3 **Optimaal seizoen:** het optimale seizoen is het najaar, aangezien dan de meeste schimmelvruchtlichamen zichtbaar zijn.

5.14.3 **Kritische fouten:**

- Te vroeg kiezen voor registratie als ecologisch beheerde boom, waardoor boomkroon sterk blijft uitlopen (waterlot).
- Schade aan habitatkenmerken.
- Verkeerd aanwijzen ecologisch beheerde bomen.